

**LIETUVOS BANKAS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X.X. IR REVOLUT PAYMENTS UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2021-12-16 Nr. 429-453
Vilnius

Lietuvos bankas gavo advokatės X.X. (toliau – atstovė) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti pareiškėjo X.X. (toliau – pareiškėjas) ir bendrovių *Revolut LTD* bei *Revolut Payments UAB* ginčą.

N u s t a t y t a:

2020 m. gegužės 10 d. pareiškėjas sudarė mokėjimo paslaugų teikimo sutartį su *Revolut LTD*. Nuo 2020 m. gruodžio 16 d. pareiškėjas novacijos pagrindu buvo perkeltas į bendrovę *Revolut Payments UAB* (toliau – bendrovė). Pareiškėjas, būdamas *Revolut LTD* klientu, iš savo sąskaitos inicijavo 7 mokėjimo operacijas įvairiems gavėjams (toliau – gavėjai), siekdamas vykdyti su investavimu susijusią veiklą. Po to, kai tapo bendrovės klientu, pareiškėjas iš savo sąskaitos inicijavo 3 mokėjimo operacijas gavėjui *JP Morgan Chase Bank N.A. - NorthCal Development LLC* (toliau – gavėjas), siekdamas vykdyti su investavimu susijusią veiklą. Mokėjimo operacijos iš pareiškėjo sąskaitos buvo inicijuotos 2020 m. gruodžio 28 d. – 15 000 Eur; 2021 m. sausio 20 d. – 10 000 Eur; 2021 m. sausio 26 d. – 8 000 Eur (toliau – mokėjimo operacijos). Bendra mokėjimo operacijų suma – 33 000 Eur.

2021 m. kovo 16 d. pareiškėjo atstovė kreipėsi į bendrovę su pretenzija prašydama gražinti pareiškėjui iš jo *Revolut LTD* sąskaitos bei bendrovės sąskaitos pervestas mokėjimo operacijų lėšas. Pareiškėjo atstovė nurodė, kad 2020 m. balandžio mėn. su pareiškėju susisiekę asmenys prisistatė patarėjais investavimo klausimais, veikiančiais Prancūzijoje ir atstovaujančiais bendrovei UPTOS. Šie asmenys pareiškėjui pasiūlė investuoti į skirtingų įmonių akcijas. Pareiškėjo atstovė nurodė, kad asmenys prisistatė patarėjais tam, kad pareiškėjas realiu laiku galėtų matyti savo uždirbtą pelną, pareiškėjo vardu atidarė jo asmeninę sąskaitą, skirtą investavimui. Taip pat pareiškėjo atstovė teigė, kad minėti asmenys pareiškėjui telefonu ir elektroniniu paštu teikdavo informaciją apie pareiškėjo vykdomas investicijas.

Pareiškėjo atstovė teigė, kad pareiškėjas sąskaitą *Revolut LTD* atsidarė išskirtinai tik mokėjimams bendrovei UPTOS atlikti. Pareiškėjo atstovės teigimu, nei *Revolut LTD*, nei bendrovė neužtikrino tinkamo pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos teisės aktų reikalavimų įgyvendinimo ir būtent dėl to pareiškėjas patyrė 63 800 Eur nuostolių, iš kurių 33 000 Eur mokėjimo operacijų suma pervesta iš bendrovės sąskaitos. Pareiškėjo atstovė tiek *Revolut LTD*, tiek bendrovės prašė gražinti dėl to, kad *Revolut LTD* ir bendrovė netinkamai vykdė pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos reikalavimus, pareiškėjo parastas lėšas.

Bendrovei atsisakius tenkinti pareiškėjo reikalavimą, pareiškėjo atstovė kreipėsi į Lietuvos banką, prašydama išnagrinėti vartojimo ginčą tiek su *Revolut LTD*, tiek su bendrove. Šiame kontekste pažymėtina, kad Lietuvos bankas 2021 m. rugsėjo 10 d. Lietuvos banko Teisės ir Licencijavimo departamento direktoriaus sprendimu Nr. 429-334 atsisakė nagrinėti pareiškėjo ir *Revolut LTD* ginčą. Toliau šiame sprendime bus vertinamas tik pareiškėjo bendrovei pateiktų reikalavimų sugražinti iš bendrovės sąskaitos įvykdytų mokėjimo operacijų lėšas (33 000 Eur) pagrįstumas.

Kreipimesi pareiškėjo atstovė teigė, kad pareiškėjas patyrė nuostolių dėl to, kad bendrovė netinkamai įgyvendino pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevenciją reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. Pareiškėjo atstovė teigė, kad bendrovė privalo tinkamai identifikuoti savo klientus ir galutinius naudos gavėjus, gauti informaciją apie verslo santykių tikslą ir pobūdį, atlikti savo klientų vykdomų mokėjimo operacijų stebėseną, t. y.

stebėti, ar bendrovės kliento atliekami sandoriai atitinka kliento riziką, atlikti kliento lėšų šaltinio peržiūrą ir užtikrinti, kad turimi duomenys apie klientą būtų nuolat atnaujinami. Pareiškėjo atstovė pažymėjo, kad bendrovė turi taikyti kriterijus, kuriems esant mokėjimo operacija laikoma įtartina, ir stabdyti tokios mokėjimo operacijos vykdymą. Pareiškėjo atstovė paminėjo, kad tarp tokių kriterijų yra stebėjimas, ar klientas atlieka mokėjimo operaciją, kuri viršija finansų įstaigai žinomas kliento finansines galimybes, ar klientas atlieka sandorius, kurių vertė akivaizdžiai neatitinka tokio turto vidutinės rinkos vertės, ar klientas sudaro sandorius, kai yra sunku arba neįmanoma nustatyti naudos gavėjo.

Pareiškėjo atstovė pažymėjo, kad bendrovė turėjo patikrinti pareiškėjo atliekamas mokėjimo operacijas, naudos gavėją, išsiaiškinti mokėjimo operacijų tikslus ir blokuoti įtartinas mokėjimo operacijas. Tačiau bendrovė, pareiškėjui iš sąskaitos vykdant mokėjimo operacijas, su pareiškėju nesusisiekė ir nepasiteiravo pareiškėjo apie mokėjimo operacijų paskirtį, lėšų gavėją, todėl pažeidė pareigą įgyvendinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos reikalavimus. Pareiškėjo atstovės teigimu, jeigu bendrovė būtų tinkamai vykdžiusi teisės aktų, reglamentuojančių pinigų plovimą ir teroristų finansavimą, reikalavimus, būtų pastebėjusi sukčiavimo schemą, į kurią pateko pareiškėjas, ir pareiškėjas nebūtų patyręs nuostolių. Pareiškėjo atstovė prašė rekomenduoti bendrovei grąžinti mokėjimo operacijų sumą.

Bendrovė Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime paaiškino, kad laikotarpiu nuo 2020 m. gegužės 20 d. iki 2021 m. sausio 26 d. pareiškėjas iš *Revolut LTD* sąskaitos bei sąskaitos bendrovėje atliko 10 mokėjimo operacijų, kurias įvardijo kaip pervestas sukčiaujantiems asmenims. Pareiškėjas, dar būdamas *Revolut LTD* klientu, pirmąją mokėjimo operaciją inicijavo 2020 m. gegužės 20 d. ir iš viso, būdamas *Revolut LTD* klientu, inicijavo 7 mokėjimo operacijas.

Bendrovės teigimu, 2020 m. liepos 22 d. *Revolut LTD* pareiškėjo mokėjimo sąskaitoje inicijavo sustiprintą tapatybės patikrą, pareiškėjo sąskaitai pritaikė dalinius apribojimus ir paprašė pareiškėjo pateikti jo lėšų šaltinį pagrindžiančius dokumentus. 2020 m. liepos 30 d. pareiškėjas *Revolut LTD* pateikė atlyginimo už 2019 m. gruodžio mėnesį lapelį, kuriame buvo informacija apie pareiškėjo gautas pajamas. Pareiškėjas taip pat pateikė ir atlyginimo už 2020 m. gegužės bei liepos mėnesius lapelius, pagrindžiančius jo lėšų šaltinį.

Taip pat *Revolut LTD* paprašė pareiškėjo paaiškinti dviejų mokėjimo operacijų gavėjams (BHPT OÜ ir PROFIT Class LLC) paskirtį. Pareiškėjas *Revolut LTD* paaiškino, kad minėtos mokėjimo operacijos minėtiems gavėjams buvo atliekamos į jo investicinę sąskaitą. *Revolut LTD* paprašė pareiškėjo pateikti informaciją pagrindžiančius dokumentus, kuriuose būtų galima pamatyti, kad mokėjimo operacijos iš tiesų vykdomos į pareiškėjo investicinę sąskaitą. Pareiškėjui pateikus prašomus dokumentus, buvo panaikinti pareiškėjo sąskaitos *Revolut LTD* apribojimai ir pareiškėjui sudarytos galimybės toliau naudotis savo sąskaita.

2020 m. gruodžio 16 d. pareiškėjas novacijos pagrindu tapo bendrovės klientu. Po to, kai tapo bendrovės klientu, pareiškėjas iš savo sąskaitos bendrovėje inicijavo tris mokėjimo operacijas. Bendrovė pažymėjo, kad, inicijuojant pirmąją mokėjimo operaciją (2020 m. gruodžio 28 d. – 15 000 Eur), pareiškėjui bendrovės programėlėje buvo parodytas saugos įspėjimas, kuriame pareiškėjas buvo informuotas apie rizikas, su kuriomis gali susidurti, jei atliks mokėjimą asmenims, kurių nepažįsta. Pareiškėjas taip pat buvo įspėtas, kad bendrovei gali nepavykti sugrąžinti be pagrindo pervestų lėšų.

Bendrovė taip pat paaiškino, kad pareiškėjas nuo to laiko, kai tik atsidarė *Revolut LTD* sąskaitą, aktyviai vykdė investavimo veiklą: pirkė kriptovaliutas, naudodamasis *Revolut LTD* paslaugomis, taip pat nuolat darė mokėjimus investavimo platformoms, pavyzdžiui, „eToro“, „Admiral Markets“, „Fxpro“, „Finschool“, „Apptreader“, „Topin-PS“, „Bitstamp“, „Get-Bitcoin.io“, „Altrado“, „MQLS“.

2021 m. vasario 8 d. bendrovė iš *Credit Agricole S.A.* banko gavo pranešimą apie galimą sukčiavimą. Šio pranešimo pagrindu buvo atliktas vidinis pareiškėjo mokėjimo sąskaitos tyrimas. Bendrovė pažymėjo, kad apie tai, kad pareiškėjas per bendrovės sąskaitą galimai pervedė pinigus sukčiams, buvo informuota tik 2021 m. kovo 16 d., kai iš pareiškėjo atstovės gavo pretenziją. Bendrovė, gavusi pareiškėjo atstovės pretenziją, inicijavo autorizuotų mokėjimo operacijų tyrimą ir susisiekė su gavėjų finansinėmis institucijomis dėl galimybės grąžinti įvykdytų mokėjimo operacijų lėšas. Tačiau įvykdytų mokėjimo operacijų atšaukimas buvo nesėkmingas.

Bendrovė paaiškino, kad priėmė sprendimą negrąžinti pareiškėjui mokėjimo operacijų lėšų, nes jos buvo tinkamai autorizuotos, o pats pareiškėjas elgėsi neapdairiai ir dėl to tapo sukčiaujančių asmenų auka. Bendrovė taip pat pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos mokėjimų

įstatymo (toliau – Mokėjimų įstatymas) 44 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad mokėjimo paslaugų vartotojas negali atšaukti mokėjimo nurodymo po to, kai jį gauna mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas. Pareiškėjas mokėjimo operacijas inicijavo laikotarpiu nuo 2020 m. gruodžio 28 d. iki 2021 m. sausio 26 d., o bendrovę pirmą kartą apie tai, kad šie mokėjimai galimai atlikti sukčiams, informavo tik 2021 m. kovo 16 d., praėjus beveik dviem mėnesiams po to, kai buvo atlikta paskutinė mokėjimo operacija. Bendrovė paaiškino, kad pareiškėjo inicijuotos mokėjimo operacijos buvo atliktos esant pareiškėjo sutikimui ir jos buvo tinkamai autorizuotos, todėl bendrovė pagrįstai jas įvykdė. Bendrovė taip pat atkreipė dėmesį, kad įspėjo pareiškėją apie galimas rizikas, tačiau pareiškėjas nusprendė nepaisyti įspėjimų ir atlikti mokėjimo operacijas.

Papildomai bendrovė nurodė, kad nors pagal įstatymą neprivalo teikti pavedimo atšaukimo paslaugos, visuomet siekia padėti savo klientams atgauti sukčiams pervestas lėšas, todėl, gavusi pareiškėjo atstovės pretenziją ir informaciją apie pareiškėjo galimai sukčiams pervestas lėšas, siekė atšaukti įvykdytas mokėjimo operacijas, tačiau to padaryti nepavyko.

Bendrovė taip pat paaiškino, kad tinkamai vykdė kliento dalykinių santykių stebėseną: visų pirma *Revolut LTD* prašė pateikti pareiškėjo lėšų šaltinį pagrindžiančius dokumentus ir juos pareiškėjas pateikė; be to, pareiškėjo buvo paprašyta pateikti informaciją apie jo vykdomas mokėjimo operacijas. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas pateikė informaciją apie tai, kad vykdo investavimo veiklą, į tai, kad investavimo veikla nėra uždrausta, bei į tai, kad pareiškėjas pateikė dokumentus, pagrindžiančius, kad investavimo sąskaita atidaryta jo vardu, nėra pagrindo teigti, kad bendrovė netinkamai laikėsi teisės aktų, reglamentuojančių pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevenciją, reikalavimų. Pareiga įsitikinti, ar asmenys, su kuriais klientai siekia sukurti sutartinius teisinius santykius, kurių pagrindu pastarieji pasirenka atlikti mokėjimus iš savo mokėjimo sąskaitos, yra patikimi, tenka patiems klientams.

Atsižvelgdama į pirmiau išdėstytą informaciją, bendrovė prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Lietuvos bankas ginčo nagrinėjimo proceso metu neatlieka Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 42¹ straipsnyje reglamentuojamų patikrinimų, skirtų faktinėms aplinkybėms, susijusioms su Lietuvos banko prižiūrimo finansų rinkos dalyvio galimu Lietuvos banko kompetencijai priskirtų teisės aktų reikalavimų pažeidimu, nustatyti ir įvertinti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, šalių ginčas kilo dėl bendrovės atsisakymo pareiškėjui gražinti iš bendrovės sąskaitos pareiškėjo inicijuotų ir bendrovės įvykdytų mokėjimo operacijų sumą – 33 000 Eur (toliau – ginčijamos mokėjimo operacijos).

Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Mokėjimų įstatymas.

Nagrinėjamo ginčo atveju tarp šalių nėra ginčo dėl ginčijamų mokėjimo operacijų tinkamo autorizavimo. Pareiškėjas neneigia davęs sutikimą atlikti ginčijamas mokėjimo operacijas, t. y. pats iš savo sąskaitos bendrovėje inicijavo ginčijamas mokėjimo operacijas. Bendrovė Lietuvos bankui taip pat nurodė, kad pareiškėjo inicijuotos ginčijamos mokėjimo operacijos buvo tinkamai autorizuotos. Atsižvelgiant į tai, kad dėl mokėjimo operacijų tinkamo autorizavimo tarp šalių ginčo nėra, sprendime toliau nebus plačiau analizuojamas ginčijamų mokėjimo operacijų tinkamo autorizavimo klausimas, o ginčijamos mokėjimo operacijos nagrinėjamo ginčo atveju laikytinos tinkamai autorizuotomis.

Nagrinėjamo ginčo byloje esminis pareiškėjo reikalavimas bendrovei yra sugražinti pareiškėjo iš bendrovės sąskaitos inicijuotų ir bendrovės įvykdytų ginčijamų mokėjimo operacijų sumas. Pareiškėjo atstovė teigia, kad pareiškėjo inicijuojamos ginčijamos mokėjimo operacijos bendrovei turėjo sukelti įtarimų ir bendrovė turėjo patikrinti pareiškėjo inicijuojamas ginčijamas mokėjimo operacijas: patikrinti naudos gavėją, išsiaiškinti ginčijamų mokėjimo

operacijų tikslus ir blokuoti įtartinas mokėjimo operacijas. Tačiau bendrovė nesiėmė jokių priemonių tam, kad būtų atlikti minėti veiksmai, todėl pažeidė pareigą užtikrinti, kad būtų laikomasi pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos reikalavimų. Iš esmės pareiškėjo atstovė teigia, kad bendrovė, vadovaudamasi pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos reikalavimais, turėjo nevykdyti pareiškėjo gavėjui inicijuotų ginčijamų mokėjimo operacijų, o kadangi to nepadarė, turi gražinti iš pareiškėjo bendrovės sąskaitos nurašytas ginčijamų mokėjimo operacijų lėšas (33 000 Eur).

Vertinant pareiškėjo atstovės argumentus, kad bendrovė turėjo nevykdyti pareiškėjo inicijuotų ir tinkamai autorizuotų ginčijamų mokėjimo operacijų, visų pirma pažymėtina, kad Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kai įvykdytos visos mokėtojo ir mokėjimo paslaugų teikėjo bendrojoje sutartyje nustatytos sąlygos, mokėtojo sąskaitą tvarkantis mokėjimo paslaugų teikėjas negali atsisakyti įvykdyti mokėjimo nurodymo, nesvarbu, ar mokėjimo nurodymas inicijuotas mokėtojo, įskaitant inicijavimą per mokėjimo inicijavimo paslaugos teikėją, gavėjo ar per gavėją, išskyrus atvejus, kai tai draudžia kiti teisės aktai. Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kai mokėjimo nurodymą tiesiogiai inicijuoja mokėtojas, jo mokėjimo paslaugų teikėjas atsako mokėtojui už tinkamą mokėjimo operacijos įvykdymą, nebent mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas žino ir gali patvirtinti mokėtojui ir gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas gavo mokėjimo operacijos sumą, kaip nustatyta šio įstatymo 46 straipsnyje. Tokiu atveju gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas yra atsakingas gavėjui už tinkamą mokėjimo operacijos įvykdymą. Pagal Mokėjimų įstatymo 50 straipsnio 5 dalį, kai mokėtojas mokėjimo paslaugų teikėjui nurodo lėšų gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjo sąskaitos numerį (unikalų identifikatorių), nesvarbu, kokius kitus lėšų gavėjų duomenis mokėtojas pateikė bankui (pvz., įmonės pavadinimas, adresas ar pan.), mokėjimo paslaugų teikėjai yra atsakingi mokėtojams už mokėjimo operacijų vykdymą pagal mokėtojų nurodytus lėšų gavėjų mokėjimo paslaugų teikėjų sąskaitos numerius. Iš turimų duomenų matyti, kad bendrovė pareiškėjo pateiktas ginčijamas mokėjimo operacijas įvykdė pagal pareiškėjo ginčijamose mokėjimo operacijose pateiktus gavėjo duomenis.

Pareiškėjo atstovė teigia, kad bendrovė turėjo nevykdyti pareiškėjo inicijuotų ginčijamų mokėjimo operacijų, ir nurodo, kad bendrovė turėjo patikrinti lėšų gavėją ir šis bendrovei turėjo sukelti įtarimų dėl galimo sukčiavimo. Šiame kontekste pažymėtina, kad finansinių paslaugų teikimą reglamentuojantys teisės aktai nenustato mokėjimo paslaugų teikėjams imperatyvios pareigos tikrinti mokėtojo pateiktų duomenų apie lėšų gavėją. Mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjui, kurio nesieja jokie dalykiniai santykiai su mokėtojo nurodytu lėšų gavėju, žinoti, įtarti ar kitaip suprasti, jog lėšų gavėjas sukčiauja ir (arba) atlieka kitokius neteisėtus veiksmus, praktiškai neįmanoma, nebent mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas apie tokias aplinkybes būtų atskirai informuotas iš anksto. Pažymėtina ir tai, kad mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas, vykdydamas pateiktą mokėjimo operaciją, neturi galimybių kontroliuoti nei lėšų gavėjo, nei lėšų gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjo paskesnių veiksmų ir už juos neatsako, o už mokėjimo operacijos duomenų teisingumą atsako mokėtojas, bet ne mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas.

Pareiškėjo atstovė teigia, kad pareiškėjas patyrė nuostolių dėl to, kad bendrovė netinkamai įgyvendino pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevenciją reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. Iš esmės pareiškėjo atstovė teigė, kad bendrovė netinkamai įgyvendino mokėjimo operacijų stebėseną, nepatikrino lėšų gavėjo, nepatikrino, ar pareiškėjo inicijuotos ginčijamos mokėjimo operacijos atitiko pareiškėjo rizikos profilį, ir nesiėmė priemonių, kad ginčijamų mokėjimo operacijų vykdymas būtų sustabdytas.

Bendrovė teigia, kad, stebėdama pareiškėjo inicijuojamas ginčijamas mokėjimo operacijas, inicijavo sustiprintą kliento tapatybės patikrą ir pareiškėjo *Revolut LTD* sąskaitai pritaikė dalinius apribojimus, taip pat pareiškėjo paprašė pateikti jo lėšų šaltinį pagrindžiančius dokumentus. Pareiškėjas bendrovei pateikė jos prašomą informaciją, kuri pagrindė pareiškėjo ginčijamų mokėjimo operacijų lėšų šaltinį bei ginčijamų mokėjimo operacijų tikslą – vykdyti su investavimu susijusią veiklą. Bendrovės teigimu, pareiškėjo pateikti dokumentai apie lėšų kilmę bendrovei nekėlė abejonių, todėl nebuvo jokio pagrindo atsisakyti įvykdyti ginčijamas mokėjimo operacijas. Bendrovė taip pat teigė, kad, pastebėjusi pareiškėjo inicijuojamas mokėjimo operacijas įvairiems gavėjams, paprašė pareiškėjo pateikti informaciją, kokiu tikslu pareiškėjas inicijuoja mokėjimo operacijas. Pareiškėjas bendrovei pateikė informaciją, kad mokėjimo operacijas inicijuoja siekdamas vykdyti investavimo veiklą, ir pateikė duomenis, pagrindžiančius, kad pinigines lėšas perveda į savo vardu atidarytą investicinę sąskaitą.

Bendrovės teigimu, investavimas nėra draudžiama veikla, todėl pareiškėjo inicijuotų ginčijamų mokėjimo operacijų sumos, siekusios kelis tūkstančių eurų, nebuvo laikomos nebūdingomis pareiškėjo mokėjimo sąskaitai ir indikuojančiomis, kad klientas galimai tapo sukčių auka. Bendrovė paaiškino, kad, gavusi iš pareiškėjo prašomą informaciją, pareiškėjui atnaujino paslaugų teikimą. Bendrovė Lietuvos bankui pateikė susirašinėjimo su pareiškėju istoriją, kuri patvirtina, kad bendrovė pareiškėjo prašė pagrįsti mokėjimo operacijų lėšų šaltinio kilmę bei mokėjimo operacijų inicijavimo tikslą, o pareiškėjas bendrovės prašomą informaciją pateikė.

Taip pat bendrovė pažymėjo, kad, pareiškėjui inicijuojant pirmąją mokėjimo operaciją (2020 m. gruodžio 28 d. – 15 000 Eur), pareiškėjui bendrovės programėlėje buvo parodytas saugos įspėjimas, kuriame jis buvo informuotas apie rizikas, su kuriomis gali susidurti, jei atliks mokėjimą asmenims, kurių nepažįsta. Pareiškėjas taip pat buvo įspėtas, kad bendrovei gali nepavykti sugražinti be pagrindo pervestų lėšų. Taigi, bendrovė iš esmės teigia, kad įspėjo pareiškėją apie rizikas, su kuriomis jis gali susidurti, jeigu pinigines lėšas perveda asmenims, kurių nepažįsta.

Vertinant pareiškėjo atstovės argumentus, kad bendrovė nesilaikė pinigų plovimą ir teroristų finansavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, pažymėtina, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymu (toliau - PPTFPĮ), finansų įstaigos yra įpareigosos tinkamai pažinti savo klientus, įskaitant, bet neapsiribojant, nustatyti ir patikrinti kliento ir naudos gavėjo asmens tapatybę, gauti informaciją apie dalykinių santykių tikslą ir numatomą pobūdį, nuolat peržiūrėti ir atnaujinti kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo metu pateiktus dokumentus, duomenis ar informaciją (siekiant užtikrinti, kad minėta informacija yra tinkama ir aktuali) bei vykdyti nuolatinę kliento dalykinių santykių stebėseną, siekiant užtikrinti, kad kliento vykdomos operacijos ir sandoriai atitinka finansų įstaigos turimą informaciją apie klientą, jo verslą, rizikos pobūdį, lėšų šaltinius. Atkreiptinas dėmesys, kad nurodytos finansų įstaigų pareigos neapima pareigos pažinti ir (ar) nustatyti tapatybę asmenų, kuriems finansų įstaigos klientas siunčia lėšas, jei šie asmenys nėra pačios finansų įstaigos klientai. Finansų įstaigos, vykdydamos dalykinių santykių ir operacijų stebėseną, remiasi kliento mokėjimo nurodyme pateikiama informacija apie lėšų gavėjus. Nors finansų įstaigų pareigos apima papildomas mokėjimo nurodyme pateiktos informacijos patikras (pavyzdžiui, dėl lėšų gavėjo atitikties taikomoms tarptautinėms finansinėms sankcijoms), PPTFPĮ ar kituose teisės aktuose nėra nustatytos finansų įstaigų pareigos atlikti išsamią kiekvieno lėšų gavėjo patikrą, lygiaverčią kliento atžvilgiu taikomiems reikalavimams.

Svarbu pažymėti, kad nors pareiškėjo atstovė nurodė, kad bendrovė nesiėmė priemonių tam, kad būtų tinkamai įgyvendinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevenciją reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai ir ginčijamos mokėjimo operacijos nebūtų įvykdytos, tačiau nepateikė jokių įrodymų, kurie pagrįstų, kad bendrovė, įvykdydama ginčijamas mokėjimo operacijas, pažeidė pinigų plovimą ir teroristų finansavimo prevenciją reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. Pareiškėjo atstovė nepateikė jokių duomenų, kurie pagrįstų, kad, kaip teigė pareiškėjo atstovė, bendrovė netinkamai vykdė mokėjimo operacijų stebėseną, kad bendrovė netinkamai vykdė kliento dalykinių santykių stebėseną, netinkamai nustatė lėšų gavėją ar kad turėjo pareigą blokuoti pareiškėjo inicijuotas ginčijamas mokėjimo operacijas, tačiau to nepadarė. Kita vertus, bendrovė Lietuvos bankui pateikė duomenis, kurie patvirtina, kad bendrovė, siekdama įgyvendinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos reikalavimus, ėmėsi veiksmų – prašė pareiškėjo pateikti mokėjimo operacijų lėšų šaltinį pagrindžiančius dokumentus bei nurodyti mokėjimo operacijų tikslą.

Kaip minėta, Lietuvos bankas ginčo nagrinėjimo metu neatlieka patikrinimų tam, kad nustatytų, ar nebuvo pažeisti teisės aktų reikalavimai. Lietuvos bankas remiasi ginčo šalių pateiktais konkrečiais įrodymais, kurių pagrindu priima sprendimą. Ginčo byloje nėra pateikta duomenų, kurių pagrindu būtų galima vertinti, kad bendrovė, įvykdydama pareiškėjo inicijuotas ginčijamas mokėjimo operacijas, pažeidė pinigų plovimą ir teroristų finansavimo prevenciją reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus ar kitus finansų rinką reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus ir kad pareiškėjas dėl to patyrė jo prašomą atlyginti (33 000 Eur) nuostolį. Vadovaujantis civilinio proceso rungtyniškumo principu, šalys turi įrodyti aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai yra remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti (Civilinio proceso kodekso 12, 178 straipsniai). Kaip minėta, pareiškėjo atstovė nepateikė jokių įrodymų, kurie leistų vertinti, kad bendrovė vykdydama ginčijamas mokėjimo operacijas pažeidė pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevenciją reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

Įvertinus turimus duomenis ir finansinių paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas, nėra pagrindo teigti, kad bendrovė nepagrįstai įvykdė ginčijamas mokėjimo operacijas, kurioms sutikimą davė pats pareiškėjas. Ginčo byloje nėra pateikta įrodymų, kurių pagrindu būtų galima vertinti, kad bendrovė įvykdydama ginčijamas mokėjimo operacijas pažeidė pinigų plovimą ir teroristų finansavimo prevenciją reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

Nustačius, kad pareiškėjo ginčijamos mokėjimo operacijos buvo autorizuotos tinkamai, bendrovė jas įvykdė tinkamai, nėra pagrindo pareiškėjo reikalavimą bendrovei gražinti 33 000 Eur pripažinti pagrįstu. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad pareiškėjo reikalavimas bendrovei gražinti 33 000 Eur ginčijamų mokėjimo operacijų sumą yra atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Arūnas Raišutis